

ENERGIETRANSITIE

Doelstellingen in 2018 is/ zijn:

1. Energiebesparing en zonnepanelen bij woningen door middel van warmtenet, PALT-afspraken en energieloket.
2. Energiebesparing en zonnepanelen bij bedrijven en maatschappelijke instellingen door middel van warmtenet, energiescans en de Wet Milieubeheer.
3. Structuurvisie Wind gerealiseerd (3e kwartaal 2015) leidend tot vergunningsaanvraag voor het realiseren van 7,5 tot 12MW (2016), daarbij burgerparticipatie gerealiseerd op ten minste één windproject.

MOBILITEIT

Doelstellingen in 2018 is/ zijn:

1. Het aandeel **schone** vervoersmiddelen in de modal split toegenomen:
 - a. particulier: lopen/ fietsen/ OV/ auto,
 - b. goederen: water/ spoor/ weg.
2. Het aandeel **schone** voertuigen (elektrisch/ hybride) ten opzichte van fossiele brandstoffen toegenomen.
3. De mogelijkheid om gebruik te maken van schone voertuigen verbeterd (laadpunten, alternatieve brandstofpunten).
4. Dordrecht nog steeds koploper (in faciliterende aanpak) op het gebied van publieke laadinfra.

CIRCULAIRE ECONOMIE

Doelstellingen in 2018 is/ zijn:

1. Bevorderen dat 10 bestaande, vooraanstaande Dordtse bedrijven meer 'circulair' profiel krijgen (vanuit het peloton naar koplopers).
2. Bedrijven aantrekken met duurzaam profiel: koplopers in hun branche en bedrijven die hun geld verdienen met duurzaamheid.
3. Het bedrijsvennetwerk MVO Drechtsteden groeit **substantieel** in de komende jaren.
4. In de vier jaar een afvalscheiding (huishoudelijk) van circa 60% realiseren (nu 54%) en verminderen zwerfafval via Dordtse Doorpakkers.

Highlights realisatie half 2016 t/m half 2017

- Dordrecht participeert in de pilot energiestrategie Drechtsteden, waarbij op 7 juni 2017 de scenario's voor de toekomst zijn gepresenteerd.
- De vier windmolens van Kilwind zijn geplaatst.
- Zonnecentrale Crayestein is in aanbestedingsfase, voor Transberg is een subsidieverzoek ingediend.
- Grote deelname aan collectieve inkoop isolatie door het Regionaal Energieloket.
- Vergunningaanvraag voor windmolen Duivelseiland.
- Planning tweede deel 2017: de warmte van HVC wordt aan het warmtenet gekoppeld.

Highlights realisatie half 2016 t/m half 2017

- Met de Koersnota Mobiliteit wordt richting gegeven aan het Mobiliteitsplan.
- Programma van Eisen van de aanbesteding OV-concessie vanaf december 2018 zet in op gebruik van nul-emissie voertuigen: minimaal de helft van hybride voertuigen wordt vervangen door nul-emissie.
- Het aantal duurzame voertuigen en tank en e-laadpunten neemt flink toe.

Highlights realisatie half 2016 t/m half 2017

- De studie van Cirkellab heeft inzicht gegeven in de kansen voor de circulaire economie in Dordrecht.
- De gemeente neemt deel aan de City Deal Circulaire Stad, waarbij twee gebiedsontwikkelingen circulaire elementen in het project meenemen.
- Er wordt een start gemaakt met het opstellen van een handleiding duurzaam inkopen.
- Het percentage gescheiden opgehaald (en daarmee herbruikbaar) huisvuil is weinig gestegen. Het Grondstoffenplan 2016-2020 biedt basis voor verbetering.

RUIMTEGEBRUIK

Doelstellingen in 2018 is/ zijn:

1. Duurzaamheid agenderen ten aanzien van Project **Westelijke Dordtse Oever** WDO (projectplan WDO/ kwaliteitsimpuls) o.a.
 - a. inrichting,
 - b. beheer,
 - c. gebruik.
2. Duurzaamheid agenderen ten aanzien van Project Nieuwe Dordtse Biesbosch (Plan nieuwe Dordtse Biesbosch, gebiedsprofiel Hollandse Biesbosch, toekomstvisie Biesbosch 2021)
 - a. inrichting,
 - b. beheer,
 - c. gebruik.
3. Uitvoeren van de duurzaamheidscomponent van het waterveiligheidsprogramma.
4. Bevorderen initiatieven voor en samenwerking bij ruimtegebruik bedoeld voor lokale voedselproductie en 'tijdelijke natuur', zowel ideëel als commercieel.

NB! Structuurvisie Dordrecht deelt wijken op in leefmilieus voor wonen en werken. De opgave Duurzaamheid legt additionele accenten die nog wat verder gaan dan de structuurvisie.

VOORBEELDIGE GEMEENTE

Doelstellingen in 2018 is/ zijn:

ENERGIE

1. Wij gaan op gemeentelijke gebouwen met een jaarlijks verbruik kleiner dan 10.000 Kwh zonnepanelen plaatsen. ECD voert dit uit. Voor 2015 levert dit 60.000 á 100.000 Kwh aan extra vermogen op.
2. Alle relevante panden zijn voorzien van een PV-installatie

MOBILITEIT

3. De gemeente voorzien van een duurzaam wagenpark. Naar verwachting worden in 2015 circa zeven duurzame voertuigen ingekocht.
4. Stimuleren **schoon** zakelijk en woon-werk verkeer.

CIRCULAIRE ECONOMIE

5. Verder verbeteren van de afvalscheiding van de gemeentelijke organisatie.
6. Duurzaamheidsdoelstellingen bij aanbestedingen.

RUIMTEGEBRUIK

7. Verder verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed.

VERDER: VOORBEELDIGE GEMEENTE

8. 100 'ambassadeurs' - die people, planet, profit meenemen in hun werk - geworven onder onze collega's.
9. Het aantal volgers en abonnees van Dordt Duurzaam groeit met 40%.
10. Voorzien in Duurzaamheidseducatie en communicatie.

Highlights realisatie half 2016 t/m half 2017

- Dordtse Kil IV wordt "all electric" ingericht en behaalt excellent viersterren BREEAM-certificaat. Agenda voor 2017 en 2018 is beschreven in het Uitvoeringsprogramma.
- Projecten van de Nieuwe Dordtse Biesbosch zijn in een vergevorderd stadium.
- Op gebied van kennisontwikkeling en toepassing waterveiligheid vervult Dordrecht nationaal (en internationaal) een voortrekkersrol.
- Er is in 2017 bijgedragen aan 7 grote locaties voor (tijdelijke) natuur en voedsel. De begrotingssystematiek binnen de gemeente kan overigens een belemmering zijn voor flexibiliteit in toekenning van subsidie die vanuit de markt of maatschappij gewenst wordt. Dit is voelbaar bij stadslandbouw, omdat hier sprake is van een

Highlights realisatie half 2016 t/m half 2017

- Duurzaamheidswinkel Berckepoort bracht duurzaamheid bij inwoners laagdrempelig onder de aandacht en zorgde voor meer contact en samenwerking met initiatieven uit de stad, zoals platform Duurzaam Dordrecht, Drechtse Stroom, Drechtse Wind, Zon op Dordrecht.
- Sloop van pand Papeterspad als voorbeeld circulair omgaan met materialen.
- Er wordt een plan van aanpak opgesteld voor audit naar verduurzaming gemeentelijk vastgoed en wagenpark (EEED).
- Voornemen om over te stappen op openbare led verlichting in WDO op basis van haalbare businesscase (zie ruimte).